

Ibrutinibum (Imbruvica)

Vispārīgais nosaukums: Ibrutinibum

Zāļu forma: iekšķīgi lietojama tablete 140 mg, 420 mg vai 560 mg

Zāļu klase: pretaudzēju līdzekļi, proteīnkināzes inhibitori

Kas ir Ibrutinibum jeb Ibrutinibs?

Ibrutinibs bloķē olbaltumvielas, kas regulē vēža šūnu augšanu un dalīšanos, palēninot to darbību. B limfocītiem ir nepieciešama Brutons tirozīnkināze (BTK), kas nodrošina šūnu dzīvotspēju un vairošanos. Ibrutinibs bloķē BTK signālus, tādējādi apstādinot šūnu, tai skaitā ļaundabīgo limfocītu, dalīšanos un izdzīvošanu. Ibrutinibu visbiežāk lieto tādu hematoloģisku audzēju kā hroniska limfoleikoze, mantijas šūnu limfoma, Valdenstrēma slimības ārstēšanā.

Pirms Ibrutiniba terapijas uzsākšanas

Pirms Ibrutinib lietošanas pastāstiet savam ārstam par visām Jūsu veselības problēmām, tostarp, ja Jums ir:

- nesen veikta operācija vai plānojat operāciju. Ibrutiniba lietošana ir jāpārtrauc jebkuras plānotas medicīniskas, ķirurģiskas vai zobārstniecības procedūras gadījumā;
- ir asiņošanas problēmas vai lietojiet zāles, kas sašķidrina asins;
- ir infekcija;
- ir vai ir bijušas sirds ritma problēmas, smēķējat, vai Jums ir veselības stāvoklis, kas palielina sirds slimību risku, piemēram, paaugstināts asinsspiediens, augsts holesterīna līmenis vai diabēts;
- ir aknu darbības traucējumi;
- esat grūtniece vai domājat, ka varētu būt iestājusies grūtniecība Ibrutiniba terapijas laikā, Ibrutinibs var kaitēt Jūsu nedzimušajam bērnam;
- ja Jums var iestāties grūtniecība, veselības aprūpes speciālists veiks grūtniecības testu pirms Ibrutiniba terapijas uzsākšanas;
- ja barojat bērnu ar krūti vai plānojat to darīt - nebarojiet bērnu ar krūti Ibrutiniba terapijas laikā un 1 nedēļu pēc pēdējās devas lietošanas.

! Sievietēm, kurām var iestāties grūtniecība, Ibrutiniba terapijas laikā un 1 mēnesi pēc pēdējās devas lietošanas jālieto efektīva kontracepcija.

! Vīriešiem, kuru partnerei var iestāties grūtniecība, Ibrutiniba terapijas laikā un 1 mēnesi pēc pēdējās devas lietošanas jālieto efektīva kontracepcijas metode.

Pastāstiet savam ārstam par visām zālēm, ko lietojat, tostarp recepšu un bezrecepšu zālēm, vitamīniem un augu izcelsmes uztura bagātinātājiem. Ibrutiniba lietošana kopā ar noteiktām citām zālēm var ietekmēt Ibrutiniba darbību un izraisīt blakusparādības.

Leikocītu skaita izmaiņas terapijas laikā

Pēc terapijas ar Ibrutinibu uzsākšanas, Jums tiks nozīmētas atkārtotas asins analīzes. Parasti tiek gaidīts, ka, uzsākot terapiju, limfocītu skaits samazināsies, bet Ibrutiniba terapijas gadījumā daudziem pacientiem notiek otrādi – palielinās. Asins analīzēs novēro limfocītu un leikocītu skaita pieaugumu. Trīs klīnisko pētījumu laikā 2 no 3 pacientiem (66%) novēroja šo fenomenu. Tas parasti notiek pirmajā mēnesī pēc terapijas sākšanas, ilgums ir ļoti dažāds, bet visbiežāk tas izzūd 14 nedēļu laikā. Ja nav nekādu citu sūdzību vai simptomu, tas nav bīstami. Un tas nekādā gadījumā neliecina, ka terapija nedarbojas!

Kā lietot zāles?

Tabletes jālieto vienu reizi dienā bez pārtraukuma. Ārstēšanas laikā tiek uzraudzītas Jūsu asins analīzes un visas blakusparādības.

Lietojiet tabletes kopā ar ēdienu vai neatkarīgi no tā, katru dienu aptuveni vienā un tajā pašā laikā, uzdzerot glāzi ūdens. Tabletes nedrīkst sadalīt vai sakost.

Nedrīkst lietot uztura bagātinātājus, kas satur zivju eļļu vai E vitamīnu, jo tas var ietekmēt Ibrutiniba iedarbību.

Ārstēšanas laikā **nedrīkst ēst greipfrūtu vai rūgto apelsīnu (sauktu arī par Seviljas apelsīnu), dzert šo citrusaugu sulu, jo tie var palielināt Ibrutiniba koncentrāciju asinīs.**

Rūgtie apelsīni bieži ir marmelādes sastāvdaļa, tādēļ esiet vērīgi, pārlicinieties, vai produkts nesatur šīs sastāvdaļas. Rūpīgi izlasiet produkta sastāvu uz iepakojuma marķējuma.

Ja esat aizmirsis iedzert Ibrutiniba devu, iedzeriet to līdzko atcerieties. Bet, ja tuvu ir plānotais nākošās zāļu devas lietošanas laiks, tad to nedariet. Izvairieties no dubultas devas.

Plašāka informācija atrodama lietošanas instrukcijā.

Svarīga informācija par antikoagulantu vai antiagregantu lietošanu

Ja Jums ir slimība, kuras ārstēšanā lietojat zāles, kas sašķidrina asinis, par to obligāti izstāstiet ārstam! Antikoagulantī (Varfarīns/ Orfarīns, Dabigatrans, Rivoroksabāns, Apiksobāns, Edoksabāns (u.c.) ir zāles, kas iedarbojas uz asins sarecēšanas daļu, ko sauc par koagulāciju, bet antiagreganti (Aspirīns, Klopidoģrels (u.c.) – samazina trombocītu funkciju. Ar Ibrutinibu ārstētiem pacientiem ziņots par asiņošanas gadījumiem gan situācijās, kad ir trombocitopēnija, gan bez tās. Tie ietver nelielas asiņošanas gadījumus, piemēram, asins izplūdumus ādā, deguna asiņošanas, kā arī nopietnus un dzīvībai bīstamus asiņošanas gadījumus, piemēram, asiņošanu no kuņģa-zarnu trakta, intrakraniālu asiņošanu un hematūriju.

Varfarīnu vai citus K vitamīna antagonistus nedrīkst lietot vienlaicīgi ar Ibrutinību! Anikoagulantu vai antiagregantu lietošana vienlaicīgi ar Ibrutinību palielina nopietnas asiņošanas risku.

Nopietnas asiņošanas risks bija lielāks, lietojot antikoagulantus, nekā lietojot antiagregantus. Ja lietojat kādas no šīm zālēm, tad Jūsu ārsts pirms Ibrutinība nozīmēšanas izvērtēs ieguvumus un riskus, kā arī Jums to izskaidros. Ja lēmums būs par vienlaicīgu zāļu lietošanu, Jums ļoti rūpīgi jāseko, vai nerodas kādas asiņošanas pazīmes. Tādā gadījumā pārtrauciet Ibrutinība lietošanu un informējiet par to savu ārstu.

IMBRUVICA (Ibrutinibum) lietošana jāpārtrauc vismaz 3 – 7 dienas pirms un pēc operācijas atkarībā no operācijas veida un asiņošanas riska.

Blakusparādības — simptomi un padomi

Šeit uzskaitītās blakusparādības ir visbiežāk sastopamās un svarīgākās. Blakus parādību rašanās ir ļoti individuāla, tās nevar prognozēt. Taču blakusparādības var ietekmēt zāļu devu, kas jālieto vai likt Jums pārtraukt zāļu lietošanu, tādēļ pastāstiet savam ārstam vai medicīnas māšai, ja Jums rodas kādas no blakusparādībās. Bieži vien simptomus var novērst vai mazināt.

Ādas problēmas. Jums var rasties nieze un izsitumi.

Padoms:

- Mazgājiet ādu saudzīgi un lietojiet maigas ziepes.
- Izvairieties no asas švammes/ sūkļa un abrazīva skrubja lietošanas.
- Pēc ūdens procedūrām uzklājiet ādai mitrinošu krēmu.

Problēmas ar kuņģa zarnu traktu. Caureja ir diezgan izplatīta parādība.

Padoms:

- Dzeriet daudz šķidrums, dažas glāzes vairāk, kā parasti ikdienā lietojat.
- Ja Jums ir caureja, izvairieties no taukainiem, pikantiem un šķiedrvielām bagātiem ēdieniem, kā arī saldumu lietošanas.
- Ja Jums rodas caureja, konsultējieties ar ārstu — iespējams, ka Jums var būt nepieciešami medikamenti.

Palielināts infekciju risks. Saistīts ar neitrofilo leukocītu skaita samazināšanos (neitropēniju) asinīs. Jums regulāri tiks veikta asins analīžu kontrole, lai to pārbaudītu. Neitropēnijas dēļ ārsts var samazināt zāļu devu vai arī uz laiku ārstēšanu pārtraukt.

Padoms:

- Centieties izvairīties no cieša kontakta ar cilvēkiem, kuri slimo ar, piemēram, saaukstēšanās vai kuņģa slimība.
- Bieži mazgājiet rokas ar ziepēm un ūdeni. Var būt noderīgs roku dezinfekcijas līdzeklis.

Plašāku informācija par šo problēmu varat lasīt informatīvajā materiālā slimniekiem “Asins analīzes rādītāji. Kas par tiem jāzina slimniekiem?”

<https://aslimnica.lv/stacionari/latvijas-onkologijas-centrs/hematologijas-klinika/informacija-pacientiem/#>

Asiņošana. Jums var būt paaugstināts asiņošanas risks. Piemēram, Jums var viegli asiņot deguns vai mutes gļotāda, viegli rasties zilumi ādā. Ja Jums rodas griezumus vai brūces uz ādas, tā var asiņot ilgāk nekā parasti. Ķirurģiskās brūces var dzīt lēnāk.

Padoms:

- Esiet uzmanīgi, lai nesagrieztos.
- Jūs varat apturēt deguna asiņošanu, 10 minūtes saspiežot deguna mīkstās daļas (nāsis). Ja tas asiņošanu neaptur, sazinieties ar ārstu.
- Izšņauciet degunu ļoti maigi, viegli. Vispirms vienu nāsi, tad otru.
- Ievērojiet mutes dobuma higiēnu un lietojiet mīkstu vai ultra mīkstu zobu birsti un maigu zobu pastu. Esiet uzmanīgi ar zobu diega lietošanu un zobu bakstāmajiem.
- Esiet uzmanīgi ar cietu produktu ēšanu, kas var traumēt mutes gļotādu.
- Nevelciet apģērbu ar ciešām, stingrām piedurknēm un jostām.

Apmeklējot ārstu, informējiet savu zobārstu vai citu veselības aprūpes sniedzēju par ārstēšanu ar Ibrutinibu.

Sirds problēmas. Tā kā ārstēšana ar Ibrutinibu var ietekmēt sirdi, pirms ārstēšanas sākuma tiks veikti sirds izmeklējumi. Jūsu ārsts lems par nepieciešamajiem izmeklējumiem ārstēšanās laikā vajadzības gadījumā. Cilvēkiem, kuri ārstējas ar Ibrutinibu, novērotas nopietnas sirds ritma problēmas (kambaru aritmijas, priekškambaru fibrilācija un priekškambaru plandīšanās), sirds mazspēja un nāve, īpaši cilvēkiem ar infekciju, paaugstinātu sirds slimību risku vai tiem, kam iepriekš ir bijušas sirds ritma problēmas. Pastāstiet savam veselības aprūpes speciālistam, ja Jums ir tādi simptomi kā, piemēram, sirdsklauves, sajūta, ka Jūsu sirds pukst ātri un neregulāri; viegls vai izteikts reibonis; elpas trūkums; pēdu, potīšu vai kāju pietūkums; diskomforts krūtīs; vai gībšanas sajūta. Ja Jums rodas kāds no šiem simptomiem, Jūsu veselības aprūpes speciālists var veikt pārbaudes, lai pārbaudītu Jūsu sirds darbību, un var mainīt Ibrutiniba devu.

Augsts asinsspiediens (hipertensija). Cilvēkiem, kas ārstēti ar Ibrutinibu, novērots augsts asinsspiediens – pirmo reizi mūžā vai asinsspiediena pieaugums tiem, kam jau ir bijusi hipertensija. Jūsu ārsts var Jums nozīmēt asinsspiediena zāles vai mainīt pašreizējās zāles asinsspiediena ārstēšanai.

Asins šūnu skaita samazināšanās. Samazināts asins šūnu skaits (leikocītu, trombocītu un sarkano asins šūnu skaits) ir bieži sastopams, lietojot Ibrutinibu. Tādēļ ārstējošais ārsts Jums regulāri nozīmēs veikt asins analīzes, kā arī nozīmēs nepieciešamo terapiju. Lūdzu, ievērojiet ārsta rekomendācijas un veiciet nepieciešamās analīzes!

Otrais primārais vēzis. Ibrutiniba terapijas laikā ir rasties vēl kāds jauns vēzis, tostarp ādas vai citu orgānu vēzis.

Aknu darbības traucējumi. Cilvēkiem, kas tiek ārstēti ar Ibrutinibu, var rasties aknu darbības traucējumi, kas var būt smagi vai dzīvībai bīstami un izraisīt nāvi. Jūsu veselības aprūpes speciālists veiks asins analīzes, lai pārbaudītu Jūsu aknu stāvokli

pirms terapijas ar Ibrutinibu un tās laikā. Pastāstiet savam veselības aprūpes speciālistam vai nekavējoties meklējiet medicīnisko palīdzību, ja Jums ir kādas aknu darbības traucējumu pazīmes, piemēram, sāpes vai diskomforts vēderā, tumšas krāsas urīns vai dzeltena āda un acis.

Audzēja sabrukšanas sindroms. Tā cēlonis ir vēža šūnu strauja sabrukšana, kas tālāk var izraisīt nieru mazspēju un nepieciešamību veikt dialīzi; patoloģisku sirds ritmu; krampjus un dažreiz nāvi. Jūsu veselības aprūpes speciālists veiks nepieciešamās asins analīzes, ja Jums ir risks attīstīties audzēja sabrukšanas sindromam.

Locītavu sāpes un muskuļu sāpes ir bieži sastopamas.

Bieži ir arī **galvassāpes un nogurums**, var būt arī reibonis.

Nekavējoties sazinieties ar ārstu, ja:

- Drudzis (temperatūra virs 38 grādiem) vai ķermeņa temperatūra zem 36⁰ C grādiem.
- Pēkšņa stāvokļa pasliktināšanās neatkarīgi no simptomiem.
- Sāpes krūtīs vai apgrūtināta elpošana.
- Urīnceļu infekcijas vai saaukstēšanās simptomi pirms plānotās ārstēšanas.
- Izteikta slikta dūša vai dedzināšanas sajūta mutē, kas apgrūtina ēšanu un dzeršanu.
- Smaga caureja, kas nemazinās, pārtraucot zāļu lietošanu.
- Deguna asiņošana vai cita veida asiņošana, ko nevar apturēt, vai daudzi zilumi uz ādas.

Vispārīgi ieteikumi.

- IMBRUVICA (Ibrutinib) lietošana jāpārtrauc vismaz 3 – 7 dienas pirms un pēc operācijas atkarībā no operācijas veida un asiņošanas riska.
- Ja esat vecumā, kad varat radīt bērnu, lietojiet efektīvu kontracepcijas metodi. Ibrutinibs kā pretvēža zāles var ietekmēt augli! Tādēļ sievietes, kas lieto Ibrutinibu un vīriešu partneres (kuri lieto Ibrutinibu) nedrīkst palikt stāvoklī.
- Kontraceptīvās tabletes var neuzsūkties izteiktas caurejas gadījumā. Šajos gadījumos izvēlieties citu kontracepcijas metodi.

Atsauces:

www.cancerfonden.se (03.06.2025.)

<https://www.imbruvica.com/cll/how-does-imbruvica-work> (03.06.2025.)

<https://dati.zva.gov.lv/zalu-registrs/info/EU/1/14/945/008> (03.06.2025.)

Materiālu sagatavoja:

Prof. Sandra Lejniece, RAKUS Hematoloģijas klīnikas vadītāja

Rita Buliņa, RAKUS Hematoloģijas klīnika, slimnieku atbalsta un izglītības māsa

Materiāls izveidots: 2025. gada 11. jūnijs.